Konvexná optimalizácia

Metódy vnútorného bodu

Uvažujme úlohu konvexného programovania

$$\begin{aligned} Min \quad & f_0(x) \\ & f_i(x) \le 0, \quad i = 1, \dots, m \qquad\qquad (P) \\ & Ax = b, \end{aligned}$$

Predpoklady:

- Funkcie $f_0, f_1, \dots, f_m$ sú dvakrát spojito diferencovatel'né.
- Úloha (P) má optimálne riešenie x^*.
- Platí Slaterova podmienka, t. j. existuje bod $x^0 \in \mathbb{R}^n$ taký, že

$$Ax^0 = b, \quad , f_i(x^0) < 0, \; i = 1, \dots, m.$$

Predpoklady zabezpečujú, že existuje optimálne riešenie $(u^*, v^*) \in \mathbb{R}^m \times \mathbb{R}^p$ duálnej úlohy, ktoré spolu s x^* spĺňa systém KKT podmienok:

$$\boxed{\begin{aligned} A^*x = b,\ f_i(x^*) &\le 0, \quad i = 1, \ldots, m, \\ u^* &\ge 0, \\ u_i f_i(x^*) &= 0, \quad i = 1, \ldots, m \\ \nabla f_0(x^*) + \textstyle\sum_{i=1}^m u_i^* \nabla f_i(x^*) + A^T v^* &= 0. \end{aligned}}$$

Metódy vnútorného bodu riešia úlohu (P), resp. systém KKT aplikovaním Newtonovej metódy na

1. postupnosť' parametrizovaných úloh (neohraničených alebo s ohraničeniami typu rovností) $\longrightarrow$ **barérové metódy vnútorného bodu**,

resp.

2. postupnosť' perturbovaných (modifikovaných) systémov KKT podmienok $\longrightarrow$ **primárno-duálne metódy vnútorného bodu**

Zovšeobecnené úlohy konvexného programovania (SDP, SOCP) sa riešia zovšeobecnenými metédami vnútorného bodu.

Logaritmická bariéra a centrálna trajektória

Ekvivalentná formulácia úlohy (P):

$$\begin{array}{ll} Min & f_0(x) + \sum_{i=1}^m I(f_i(x)) \\ & Ax = b, \end{array} \qquad (PI)$$

kde $I : \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ je daná ako

$$I(t) = \begin{cases} 0 & t \leq 0 \\ \infty & t > 0 \end{cases}$$

- Úloha (PI) nemá diferencovatel'nú účelovú funkciu - Newtonova metóda sa nedá aplikovat'.
- Funkcia I sa aproximuje diferencovatel'nou funkciou $B(t) = -\frac{1}{\mu} \ln(-t)$, kde $\mu > 0$ je parameter, ktorý určuje presnost' aproximácie.

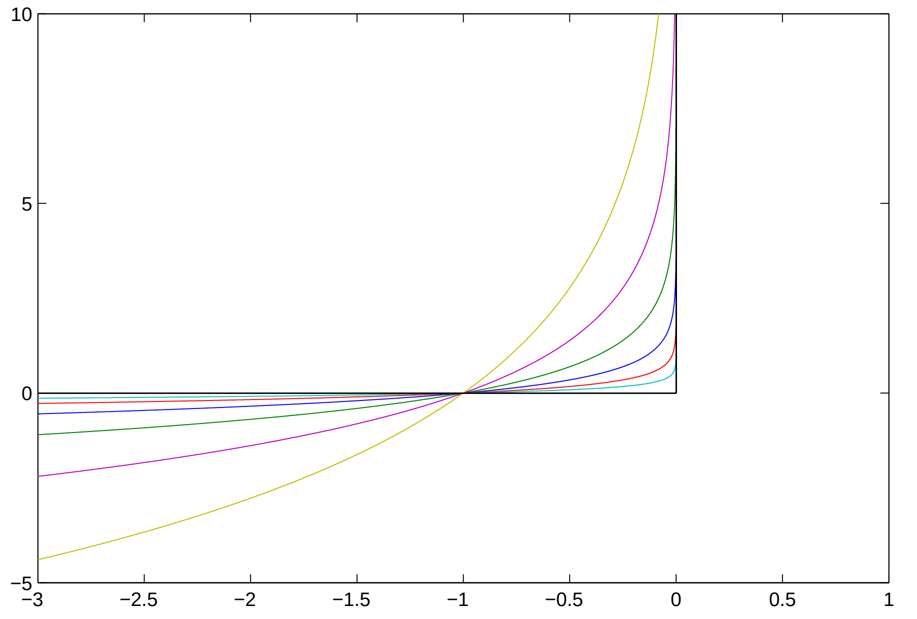

Aproximácie funkcie I pre hodnoty $\mu = \frac{1}{8}, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}, 1, 2, 4$.

Aproximácia úlohy (P):

$$\begin{array}{ll} Min & f_0(x) - \frac{1}{\mu}\sum_{i=1}^{m} \ln(-f_i(x)) \\ & Ax = b, \end{array} \qquad (PA)$$

Funkcia

$$B : \mathbb{R}_{--} \to \mathbb{R}, \qquad B(t) = -\frac{1}{\mu}\ln(-t)$$

má vlastnosti:

- $\lim_{t\to 0-} B(t) = +\infty$
- $B'(t) > 0$ (rastúca)
- $B''(t) > 0$ (konvexná)

Funkcia

$$\phi(x) = -\sum_{i=1}^{m} \ln(-f_i(x))$$

s definičným oborom $\mathcal{D}(\phi) = \{x \mid f_i(x) < 0, i = 1, \ldots, m\}$ sa nazýva **logaritmická bariéra.**

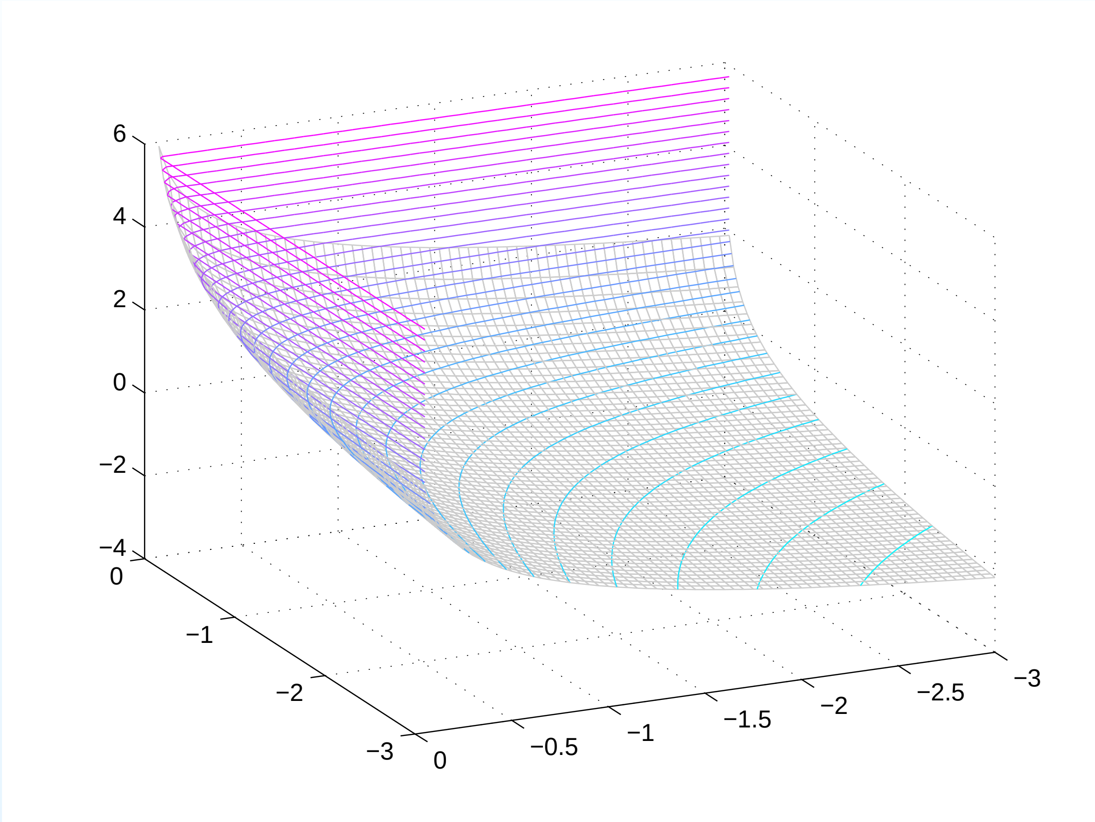

Logaritmická bariéra pre ohraničenie $x \leq 0$.

- Bez ohl'adu na hodnotu parametra $\mu > 0$ hodnota logaritmickej bariéry prudko rastie pre $f_i(x) \to 0$.

- Úloha (PA) je len aproximáciou úlohy (PI), ale pre zväčšujúce sa hodnoty parametra μ sa úloha (PA) stále viac podobá na (PI).

- Pre velké hodnoty μ je však vel'mi náročné minimalizovat' funkciu $f_0(x) + \frac{1}{\mu}\phi(x)$ Newtonovou metódou - je potrebný dobrý štartovací bod.

- **Myšlienka MVB:** Rieši sa postupnost' parametrizovaných úloh (PA) pre postupne väčšie hodnoty parametra μ, pričom štartovací bod pre Newtonovu metódu je optimálne riešenie úlohy pre predchádzajúcu hodnotu parametra μ.

Centrálna trajektória

Riešme úlohu (PA) v tvare

$$\begin{aligned} Min \quad & \mu f_0(x) + \phi(x) \\ & Ax = b, \end{aligned} \qquad (PB)$$

Predpokladáme, že sa úloha dá riešit' Newtonovou metódou a že $\forall \mu > 0$ má jediné riešenie $x^*(\mu)$.
Centrálna trajektória prináležiaca úlohe (PB) je množina

$$c(\mu) = \{x^*(\mu) \mid \mu > 0\}.$$

Body $x^*(\mu)$ spĺňajú (nutné a postačujúce) **podmienky optimality**

- $Ax^*(\mu) = b, \; f_i(x^*(\mu)) < 0, i = 1, \ldots, m$
- $\exists \hat{v} \in \mathbb{R}^p : \; \mu \nabla f_0(x^*(\mu)) + \nabla \phi(x^*(\mu)) + A^T \hat{v} = 0.$

Každý bod centrálnej trajektórie určuje **duálne prípustný bod** (pôvodnej úlohy) a teda aj dolné ohraničenie na hodnotu p^*:

$$u_i^*(\mu) = -\frac{1}{\mu f_i(x^*(\mu))}, \quad i = 1, \dots, m, \qquad v^*(\mu) = \frac{\hat{v}}{\mu}$$

Zrejme $u^*(\mu) > 0$. Navyše z podmienok optimality (vyššie) vyplýva, že $x^*(\mu)$ je minimom Lagrangeovej funkcie $L(x, u, v)$ úlohy (P) pre $u = u^*(\mu), v = v^*(\mu)$.

Duálna funkcia spĺňa:

$$G(u^*(\mu), v^*(\mu)) =$$

$$f_0(x^*(\mu)) + \sum_{i=1}^m u_i^*(\mu) f_i(x^*(\mu)) + (v^*(\mu))^T (Ax^*(\mu) - b) = f_0(x^*(\mu)) - \frac{m}{\mu}$$

Duálna medzera pre $x^*(\mu), u^*(\mu), v^*(\mu)$ je $\frac{m}{\mu}$.

Bariérová metóda

- Bod $x^*(\mu)$ je najviac $\frac{m}{\mu}$ suboptimálny.
- Teda ε-optimálne riešenie úlohy (P) by sme mohli nákst' vyriešením úlohy

$$\begin{array}{ll} Min & \frac{m}{\varepsilon} f_0(x) + \phi(x) \\ & Ax = b. \end{array}$$

- Táto metóda funguje len pre malé rozmery m, dobrý štartovací bod a nie vel'mi vysokú presnost'.
- **Jednoduché rozšírenie tejto metódy:** rieši sa postupnost' úloh typu (PB) pre rastúce hodnoty parametra μ, pričom posledné nájdené optimálne riešenie slúži ako štartovací bod pre nasledujúcu úlohu.
- **Fiacco, McCormick** - 1960' - SUMT

Algoritmus bariérovej metódy

Vstup: $x^0 \in \mathcal{P}$ - vnútorný bod, $\mu = \mu(0) > 0$,
$\beta > 1$ - koeficient rastu parametra μ,
tolerancia ε.

Opakuj 1. (Centrujúci krok.) Rieš úlohu

$$\begin{aligned} Min \quad & \mu f_0(x) + \phi(x) \\ & Ax = b \end{aligned}$$

Newtonovou metódou so štartovacím bodom x^0 a nájdi optimálne riešenie $x^*(\mu)$.

2. $x^0 = x^*(\mu)$.
3. Ak $m/\mu < \varepsilon \longrightarrow$ KONIEC.
4. $\mu = \beta\mu$.

Presnost' centrujúceho kroku:

- Nie je nutné počí tat' presné riešenie $x^*(\mu)$.
- Príslušné $u^*(\mu), v^*(\mu)$ však potom nie sú duálne prípustné (rieši sa korekciou definujúcich vzt'ahov)
- Výpočet vel'mi preného riešenia vyžaduje len niekol'ko Newtonovych iterácií navyše - môžeme uvažovat' presné riešenia.

Výber β (koeficient rastu parametra μ)

- Ak je β malé (≈ 1) - malý počet vnútorných (Newtonovych) iterácií, vel'ký počet vonkaších iterácií (centrujúcich krokov).
- Ak je β vel'ké - vel'a vnútorných (Newtonovych) iterácií, malý počet vonkaších iterácií (centrujúcich krokov).
- V praxi $\beta \in [10, 20]$.

Výber $\mu(0)$

- Ak je známe nejaké duálne prípustné riešenie (u^0, v^0) a $\nu = f_0(x^0) - G(u^0, v^0)$ je príslušná duálna medzera, tak môžeme vziať $\mu(0) = m/\nu$.
- Rieši sa minimalizačná úloha

$$Min_{\mu,v} \|\mu \nabla f_0(x^0) + \nabla \phi(x^0) + A^T v\|_2$$

Analýza konvergencie

- Riešime postupnosť úloh (PB) pre $\mu = \mu(0), \beta\mu(0), \beta^2\mu(0), \ldots$.
- Duálna medzera po k centrujúcich krokoch je teda $\frac{m}{\beta^k \mu(0)}$.
- ε-presné riešenie teda dostaneme po

$$\left\lceil \frac{\ln \frac{m}{\varepsilon \mu(0)}}{\ln \beta} \right\rceil$$

krokoch.

Newtonova metóda pre úlohy s ohraničeniami $Ax = b$
Majme úlohu

$$\left.\begin{array}{ll} Min & F(x) \\ & Ax = b \end{array}\right\} \quad PO: Ax = b,\ \exists v: \nabla F(x) + A^T v = 0$$

V okolí x funkciu F aproximujeme **Taylorovym polynómom 2. rádu:**

$$\begin{array}{ll} Min & \hat{F}(x+s) = F(x) + \nabla F(x)^T s + \frac{1}{2} s^T \nabla^2 F(x) s \\ & A(x+s) = b \end{array}$$

Podmienky optimality:

$$\exists w: \begin{bmatrix} \nabla^2 F(x) & A^T \\ A & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} s \\ w \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\nabla F(x) \\ 0 \end{bmatrix} \qquad (SNM)$$

Algoritmus Newtonovej metódy

Vstup: Štartovací bod: $x: \; Ax = b$

Tolerancia $\varepsilon > 0$.

Opakuj 1. Vypočítaj gradient $\nabla F(x)$ a Hessovu maticu $\nabla^2 F(x)$

2. Ukončovacie kritérium: ak $\nu(x) < \varepsilon$ - KONIEC

3. Rieš systém podmienok optimality (SNM),

nájdi Newtonov krok $s = \triangle_{NK}$

4. Urči dĺžku kroku λ

5. $x = x + \lambda \triangle_{NK}$

Ukončovacie kritérium

- $\nu(x) = \|\nabla F(x)\|_2$
- Alternatívne: $\nu(x) = \frac{1}{2}\triangle_{NK}^T(\nabla^2 F(x))^{-1}\triangle_{NK}$, v tomto prípade je $\nu(x)$ odhadom hodnoty $F(x) - p^*$ založenej na kvadratickej aproximácií F, t. j.

$$\nu(x) = F(x) - \inf\{\hat{F}(x+s) \mid A(x+s) = b\}.$$

Dĺžka kroku

- Konštantný krok $\lambda = 1$
- Optimálny krok $\lambda = \arg\min_t F(x + t\triangle_{NM})$
- Približne optimálny krok.

Uvažujme opät' úlohu

$$\begin{array}{ll} Min & \mu f_0(x) + \phi(x) \\ & Ax = b, \end{array} \qquad (PB)$$

Systém (SNM) pre hl'adanie Newtonovského smeru má tvar

$$\begin{bmatrix} \mu\nabla^2 f_0(x) + \nabla^2\phi(x) & A^T \\ A & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \triangle_{NM} \\ w \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\mu\nabla f_0(x) + \nabla\phi(x) \\ 0 \end{bmatrix}$$

resp. v označení

$$g = \nabla f_0(x) + \frac{1}{\mu}\nabla\phi(x), \quad H = \nabla^2 f_0(x) + \frac{1}{\mu}\nabla^2\phi(x)$$

$$\begin{bmatrix} \mu H & A^T \\ A & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \triangle_{NM} \\ w \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\mu g \\ 0 \end{bmatrix}$$

Bod $x = x^*(\mu), u = u^*(\mu), v = v^*(\mu)$ spĺňa systém **modifikovaných KKT podmienok:**

- $Ax = b$
- $\nabla f_0(x) + \sum_{i=1}^{m} u_i \nabla f_i(x) + A^T v = 0$
- $-u_i f_i(x) = 1/\mu, \; i = 1, \ldots, m$

resp. po dosadení z poslednej podmienky:

$$\nabla f_0(x) + \sum_{i=1}^{m} \frac{1}{-\mu f_i(x)} \nabla f_i(x) + A^T v = \nabla f_0(x) + \frac{1}{\mu} \nabla \phi(x) + A^T v = 0, \; Ax = b$$

čo je systém $n + p$ rovníc s $n + p$ neznámymi.
Pripomíname:

- $\nabla \phi(x) = \sum_{i=1}^{m} \frac{1}{-f_i(x)} \nabla f_i(x)$,
- $\nabla^2 \phi(x) = \sum_{i=1}^{m} \frac{1}{f_i(x)^2} \nabla f_i(x) \nabla f_i(x)^T - \sum_{i=1}^{m} \frac{1}{f_i(x)} \nabla^2 f_i(x)$.

Riešme systém modifikovaných KKT Newtonovou metódou:

$$\nabla f_0(x+a) + \frac{1}{\mu}\nabla\phi(x+s) + A^T v \approx$$

$$\nabla f_0(x) + \frac{1}{\mu}\nabla\phi(x) + A^T v + \nabla^2 f_0(x)s + \frac{1}{\mu}\nabla^2\phi(x)s = 0,$$

$$A(x+s) - b = Ax - b + As = As = 0,$$

čo je ekvivalentné

$$Hs + A^T v = -g, \quad As = 0.$$

Newtonov smer $\triangle_{NM}$ a w v centrujúcom kroku bariérovej metódy spĺňajú:

$$\mu H\triangle_{NM} + A^T w = -\mu g, \quad A\triangle_{NM} = 0.$$

Platí vzt'ah: $s = \triangle_{NM},\ v = w/\mu$.

Primárno duálne metódy vnútorného bodu

- Na rozdiel od bariérových metód v algoritme nerozlišujeme vonkajšie a vnútorné iterácie.
- Newtonova metóda sa apolikuje na systém modifikovaných KKT podmienok.
- Iterácie nune negenerujú prípustné body.

Pre $\mu > 0$ definujme systém

$$r(x,u,v) = \begin{bmatrix} r_D \\ r_C \\ r_P \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \nabla f_0(x) + Df(x)^T u + A^T v \\ -diag(u)f(x) - \frac{1}{\mu}\mathbf{1} \\ Ax - b \end{bmatrix} = 0$$

kde $f(x) = \begin{bmatrix} f_1(x) \\ \vdots \\ f_m(x) \end{bmatrix}, \quad Df(x) = \begin{bmatrix} \nabla f_1(x)^T \\ \vdots \\ \nabla f_m(x)^T \end{bmatrix}$

Ak (x, u, v) spĺňa systém $r(x, u, v) = 0$, tak
$x = x^*(\mu), u = u^*(\mu), v = v^*(\mu)$ a duálna medzera je rovná m/μ.

Označme $y = (x, u, v)$ **a** $\triangle y = (\triangle x, \triangle u, \triangle v)$ a riešme systém
$r(y) = r(x, u, v) = 0$ **Newtonovou metódou:**

$$r(y + \triangle y) \approx r(y) + Dr(y)\triangle y = 0,$$

t.j.

$$\begin{bmatrix} \nabla^2 f_0(x) + \sum_{i=1}^{m} u_i \nabla^2 f_i(x) & Df(x)^T & A^T \\ -diag(u)Df(x) & -diag(f(x)) & 0 \\ A & 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \triangle x \\ \triangle u \\ \triangle v \end{bmatrix} = - \begin{bmatrix} r_D \\ r_C \\ r_P \end{bmatrix} \quad (PD)$$

Riešenie $\triangle y = (\triangle x, \triangle u, \triangle v)$ systému (PD) sa nazýva **primárno duálny smer**.

Náhradná duálna medzera $\eta = -f(x)^T u = m/\mu$.

Algoritmus primárno-duálnej metódy vnútorného bodu

Vstup:	$x^0 \in \mathcal{P}$ - vnútorný bod, $u > 0, v$,
	Tolerancie $\varepsilon_P > 0, \varepsilon_O > 0$, faktor redukcie $\beta > 0$.
Opakuj	1. $\mu = \beta m/\eta$
	2. Rieš systém (PD) a nájdi $\triangle y$.
	3. Urči dĺžku kroku λ.
	4. $y = y + \lambda \triangle y$
pokiaľ	$\|r_P\| \leq \varepsilon_P,\ \|r_D\| \leq \varepsilon_P,\ \eta \leq \varepsilon_O$.

Samokonkordantnosť

Predpoklady pre konvergenciu Newtonovej metódy z prednášky z Nelineárneho programovania:

- F má spojité 2. parciálne derivácie
- Lipschitzovskosť Hessovej matice: $\exists L > 0 : \ \forall x, y$:

$$\|\nabla^2 F(x) - \nabla^2 F(y)\|_2 \leq L\|x - y\|_2$$

- Existuje ostré lokálne minimum $\hat{x}$ funkcie F.

Počet iterácií na dosiahnutie ε-presného riešenia závisí od neznámych konštánt $L, \lambda_{min}(\nabla^2(\hat{x}))$, ktoré navyše nie sú škálovo invariantné.

V r. 1994 **Nesterov a Nemirovski** vyriešili tento problém a "náhradný" predpoklad nazvali samokonkordantnosť:

Definícia: Konvexná funkcia $f : \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ sa nazýva **samokonkordantná**, ak $\forall x \in \mathbb{R}$ platí

$$|f'''(x)| \leq 2f''(x)^{\frac{3}{2}}. \tag{SK}$$

Funkcia $g : \mathbb{R}^n \to \mathbb{R}$ sa nazýva samokonkordantná, ak každé jej zúženie na priamku je samokonkordantná funkcia, t. j. ak pre každé $x, y \in \mathbb{R}^n$ je funkcia

$$f : \mathbb{R} \to \mathbb{R}, \quad f(t) = g(x + ty)$$

samokonkordantná v zmysle (SK).